

نقش آموزش در پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

حمید حقیقت*

سید مصطفی علوی**

وجود، در مورد چگونگی آموزش و تدوین این استانداردها، برخوردهای متفاوتی از سوی کشورهای گوناگون شده است. برخی از مدتها قبل از پذیرش، برنامه‌های وسیع و متعددی را در نظر داشته و برخی کشورها توجه چندانی ننموده‌اند. این تفاوتها در اثر عوامل گوناگونی از قبیل میزان توسعه یافتگی، تفاوت‌های فرهنگی، ترتیب استانداردهای ملی و یا ساختار نهادهای حرفه‌ای است که آثار بکارگیری

متحدہ در سال ۲۰۱۱، در نقشه راه خود برای پذیرش استانداردهای گزارشگری مطرح میکند که آموزش به نیروهای حرفه‌ای فعال در حرفه حسابداری ضروری است به گونه‌ای که این نیروها در حد کفایت با این استانداردها آشنا شده و توان آنها افزایش یابد (گادفری و همکاران ۲۰۱۰).

از این رو، حرکت از سمت و اصول پذیرفته شده و استانداردهای ملی کشورها، و نیاز به آموزش مجدد حسابداران و افراد شاغل در حرفه، سرمایه‌گذاران و برخی از استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی دارد. با این

امروزه، تعداد وسیعی از کشورها، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی^۱ را پذیرفته و براساس الزامات آن عمل می‌کنند. بخشی از کشورها نیز در حال پذیرفتن این استانداردها در آینده هستند. یکی از عمده‌ترین مسائل مطرح در خصوص پذیرش این استانداردها، موضوع آموزش است. این موضوع در خصوص برخی کشورها، حتی عاملی برای عدم پذیرش استانداردها بوده است (جاکلینگ و همکاران، ۲۰۱۲). کمیسیون بورس و اوراق بهادار ایالات

۱- مقدمه



امروزه، تعداد زیادی از کشورها،
استاندارد بین‌المللی گزارشگری
مالی را پذیرفته‌اند برخی دیگر،
در حال پذیرفتن این استانداردها در آینده
هستند

دارند زیرا آموزشهای آنها بر دفترداری و قواعد موقت و زود گذر تاکید دارد (کارمونا و ترومیتا، ۲۰۱۰).

در محیط کشورهایی مانند ایالات متحده که آموزشهای آنها مبتنی بر قواعد است آموزشها و تمرینهای حسابداری بر راه حلهای درست و غلط بودن تأکید دارد. این روش برای هر معامله مشخصی، ثبت و راه حل معینی داشته و تأکید کمتری بر مبانی حسابداری دارد. آموزش یک سری از قواعد توسط اساتید به دانشجویان، اگر چه راحت به نظر میرسد اما مضرات خاص خود را نیز دارد.

در کشورهای در حال گذار از استانداردهای مبتنی بر قواعد به استانداردهای مبتنی بر اصول، استفاده از «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» می‌تواند فرصتی برای ارزیابی مدل‌های آموزشی حسابداری خود باشد. توجه به اینکه اصول، منجر به این می‌شود که دانشجویان و اساتید به یادگیری مفاهیم گزارشگریهای مالی روی آورند. در طرح فراگیر بکارگیری «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» چارچوب مفهومی به دنبال بهبود مهارت به سمت تمرین برای قضاوت‌های حرفه‌ای است که اجازه می‌دهد دانشجویان حسابداری برای حل مسائل پیشرو از مفاهیم استفاده کنند (ولز، ۲۰۱۱).

رایتز (۲۰۰۸) یکی از اعضای کمیسیون بورس اوراق بهادار در خصوص آثار بکارگیری آموزش اصول محور اعتقاد دارد شیوه حسابداری مالی مبتنی بر قواعد موجود، به جای تاکید و تمرکز بر افشای اطلاعات باید بر ماهیت اقتصادی رویدادی

۲) استانداردهای مبتنی بر

اصول در مقابل

استانداردهای مبتنی بر قواعد

از ویژگی‌های مهم و قابل درک «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» مبتنی بودن این استانداردها بر اصول است. «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» معمولاً در این مورد با اصول پذیرفته شده حسابداری مقایسه می‌شود. بنستون و همکاران (۲۰۰۶) معتقدند حتی استانداردهای قاعده - محور نیز، مبتنی بر اصول می‌باشند. بنابراین نیاز است که قضاوت‌ها حرفه‌ای مورد توجه بیشتری قرار گیرد.

۳) مبتنی بودن بر اصول و قواعد

در آموزش حسابداری

اگرچه مبتنی بر قواعد یا اصول بودن استانداردها، ارتباط کمی با آموزش حسابداری دارد ولی به شکل متناقضی، نقش با اهمیتی برای آموزش دارد. کشورهای دارای استانداردهای مبتنی بر قواعد، در آموزش خود مخاطره بیشتری

«استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» را بر آموزش متفاوت می‌سازد.

این مقاله در ابتدا با بحث پیرامون استانداردهای مبتنی بر قواعد و استانداردهای مبتنی بر اصول شروع شده و کارکردهای آنها را برای حسابداری در نظر می‌گیرد. در ادامه پیاده‌سازی «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» در استرالیا به عنوان کشوری که این استانداردها را پذیرفته، از دید آموزش بحث شده و سپس در دو کشور متفاوت با دو اقتصاد مغایر یعنی امریکا و رومانی این موضوع مطرح می‌شود در نهایت، با توجه به بحث‌های صورت گرفته، این مسئله مطرح است که ادبیات متعددی در خصوص ماهیت که اصول محور «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» وجود دارد و در نتیجه نیاز است که مهارت‌های قضائتی دانشجویان و افراد شاغل در حرفه حسابداری افزایش یافته و سمت و سوی آموزش در خصوص این استانداردها به این سمت باشد.



پذیرفته شده ایالات متحده داده است، اگرچه صرفاً برای اهداف خاصی باشد. از سوی دیگر، موسسات بزرگ حسابرسی، انگیزه‌های زیادی برای مربیان و اساتید حسابداری ایجاد کرده‌اند تا به سمت آموزش براساس «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» حرکت کنند. هایسنن (۲۰۱۰) بیان می‌دارد که حداقل یکی از این موسسات بزرگ در مرحله بررسی پذیرفتن «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» در ایالات متحده، برخی از سطوح «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» را در موضوع آموزش اجرا نموده است. موارد پیشگفته شده در خصوص دو کشوری است که این استانداردها را پذیرفته و یا در آستانه پذیرش است. باید توجه داشت موانع و مشکلات زیادی در راه پذیرفتن «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» و آموزش آن نیز وجود داشته است.

۵) تأثیر اجرای «استانداردهای

بین‌المللی گزارشگری مالی»

در اقتصادهای نوظهور - رومانی

معمولاً مطالعه اقتصادهای نوظهور تمایل دارد بر کشورهایی تأکید کند که شبیه سیستم انگلستان است) اشرف و غنی (۲۰۰۵). رومانی کشوری است که کمیت‌ای برای پیاده سازی «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» داشته و شبیه سیستم مالی بریتانیا است.

علاوه بر این، بانک جهانی در سال ۲۰۰۸ طی گزارشی بیان نموده که رومانی قصد حرکت جدی و سریع به سمت آموزش حسابداری دارد. در این راستا، رهنمودهای آموزش حسابداری نیز در آن کشور تدوین شده است.

اساتید و مربیان حسابداری رومانی به عنوان یک کشور نماینده اقتصادهای نوظهور، با این معمای حل نشده زمان

دارد. به عنوان نمونه، در کشورهایی مانند استرالیا که بکارگیری «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» اجباری است، مربیان حسابداری انتظار دارند، دوره تحصیلات گزارشگری مالی پیرامون «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» تنظیم شود. هر چند، پیش از پذیرفتن این استانداردها در محیط استرالیا، شیوه‌های آموزشی مبتنی بر اصول پذیرفته شده استرالیا وجود داشته که تشابه زیادی با «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» دارد و پذیرش «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» بر تغییر شیوه‌های دارد. در سایر کشورهایی که هنوز «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» را نپذیرفته‌اند یا در حال پذیرفتن هستند دیدگاه‌های متفاوت و گوناگونی وجود دارد. ایالات متحده در سالهای اخیر، اجازه ارائه صورتهای مالی مبتنی بر «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» کنار اصول

تأکید کنند که در حال وقوع است و این امر با آموزش مبانی اصل محور و گذار از اصول حسابداری (امریکا) به «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» قابل انجام است.

بارث (۲۰۰۸) و ولز (۲۰۱۱) بر نیاز به آموزش تئوریا و مفاهیم اساسی تأکید دارند که مفاهیم و روش‌های ارزشیابی و موضوعات تصادی را بر میگردد. بکارگیری «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» شامل استانداردهای مبتنی بر اصول فرصتی برای اساتید و سایر مدرسان حسابداری است که مدلهای آموزشی را ارزیابی مجدد نموده و تأکید صرف بر قواعد را کمی به فراموشی بسپارند.

۴) تأثیر آمادگی اساتید

و مربیان حسابداری

برای پذیرش «استانداردهای

بین‌المللی گزارشگری مالی»

در کشورهای مختلف، گذار از استانداردهای ملی به «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» کارکردهای مختلفی را برای اساتید و مربیان حسابداری

در مورد آموزش استانداردهای

بین‌المللی گزارشگری مالی در

کشورهای مختلف، برخوردهای

متفاوتی وجود دارد.

از ویژگی‌های مهم و قابل

درک استانداردهای بین‌المللی

گزارشگری مالی، مبتنی بر اصول

بودن این استانداردهاست.

اصول، می‌توانند بر موارد ابهام چیره شده و مسائل خود را حل کرده و بدانند که راه حل‌های متعددی برای سؤالات حسابداری وجود دارد. تأکید بر آموزش مفاهیم اساسی به جای قواعد، این توانایی را برای افراد به وجود می‌آورد که بدون یادگیری قواعد متعدد مسائل پیشرو را حل کنند.

چالش کنونی آموزش حسابداری، برای اطمینان از این است که اساتید و مربیان حسابداری، توانایی و مهارت کافی برای آموزش «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» را با استفاده از شیوه‌های مبتنی بر اصول داشته باشند. (ولز ۲۰۱۱) پیشنهاد می‌کند چارچوبی بر مبنای آموزش تهیه شود که مفاهیم را در قالب چارچوب مفهومی هیئت استانداردهای بین‌المللی و الزامات «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» تشریح نماید.

از اینرو، اولویت مدرسان و مربیان حسابداری باید تدوین دوره تحصیلی در چارچوب آموزشی رهنمون‌کننده به سمت «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» باشد. برا دستابی به این هدف، کوتز و اشمولیان (۲۰۱۲) بیان می‌دارند که اساتید و مربیان حسابداری نیاز دارند که به نوآوری‌های متعدد در شیوه‌های آموزشی از قبیل شبیه‌سازی و یا تجزیه و تحلیل‌های موردی ست یابند. هرچند باید توجه داشت دستیابی به منافع برای آموزش به شیوه‌های جدید و نوین در راستای «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» در اقتصادهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه، محدود است.

نکته دیگر قابل توجه این است که در کشورهای مختلف، شیوه‌های گوناگون آموزش حسابداری وجود دارد. از این رو، اساتید و مربیان باید تفاوت‌های در آموزش گزارشگری مالی را مد نظر داشته باشند. ملاحظه دیگر در خصوص آموزش و «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری

حرفه ای، مهارت‌های حرفه ای، مهارت‌های ارتباطی و فردی، مهارت‌های مدیریتی و قضاوت‌های حرفه ای همراه باشد. متعاقب آن نیاز است که اساتید و مربیان تمرکز خود را از تکنیک‌هایی معین و مشخص به توسعه مهارت‌ها و آموزش اصول که برای آینده حسابداری مفیدتر است، منتقل کنند. بنابراین تقاضای رو به رشد برای آموزش حسابداری مبتنی بر اصول محور وجود دارد. شیوه‌های مبتنی بر اصول که در «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» متجلی شده است و فرصت مطلوبی برای تغییر برنامه‌های آموزشی و بهبود مهارت‌های افراد است. این شیوه‌ها، از ابزارهای بهبود قضاوت حرفه ای به عنوان یکی از مهارت‌های حرفه‌ای نیز می‌باشد دانشجویان و دانش‌آموزان حسابداری با تمرکز بر قضاوت حرفه‌ای و شیوه‌های بر مبنای

اعلام پذیرفتن «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» مواجه اند. با این وجود، آنها برخی اقدامات لازم را پیش از اجرا، از قبیل ترجمه استانداردها و متون کتابهای درسی و آموزشی را به عمل آوردند که از موارد حیاتی برای آموزش به حساب می‌آیند. در این مورد، ترجمه معادل دقیق نمیتواند در برخی ترجمه‌ها حاصل شود و این برای مدرسان و اساتید در ترجمه، مشکل ایجاد نموده است. بسیاری از کشورها مانند رومانی، با این مشکل مواجه بوده اند. با این وجود، این کشور در اولین اقدامات خود در پذیرش «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» سعی در تهیه متون مناسب برای بسترسازی آموزش کافی نموده است. علاوه بر این رویکرد آموزشی نیز به سمت اصول محوری تغییر کرده است.

۶- اجرای «استانداردهای

بین‌المللی گزارشگری مالی»

از دید آموزش در آینده

در حال حاضر، تعداد کشورهایی در حال افزایش است که اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری را قبول می‌کنند این رشد باید با تعریف مجدد نقش حسابداران





AUDIT

بین‌المللی گزارشگری مالی» را به اجرا در آورده‌اند و یا قصد بکارگیری آنها را دارند نیازمند عزم جدی برای تغییر شیوه‌های آموزشی از روش‌های قاعده محور به شیوه‌های اصول محور است. به طور کلی روح استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی همخوانی و هماهنگی مناسبی با شیوه‌های اصول محور داشته و بر مفاهیم اساسی حسابداری تاکید دارد. بر این اساس، باید علاوه بر منابع، شیوه‌های آموزشی مرتبط با «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» نیز در اولویت باشد. هر چند این امر نیز محتمل است که مدرسان و مربیان حسابداری، وضعیت فعلی را حفظ کرده و به فرصت‌های پیش آمده توجهی ننموده و در برابر تغییرات مقاومت کنند.

افراد شاغلان حرفه‌ای حسابداری می‌توانند با انتقال تجارت خود به محیط دانشگاهی نقش قبل توجهی در بهبود کیفیت آموزش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی دارند.

«استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» به درک بهتر موضوع کمک کرده و قدرت یادگیری دانش پذیرا را افزایش می‌دهد. به گونه‌ای که قضات‌های حرفه‌ای دانشجویان تقویت شود.

۷- نتیجه گیری

آموزش حسابداری به گونه ای فراگیر در سطح کل کشورهایی «استانداردهای

مالی» فقدان پژوهش و تحقیق مناسب در این خصوص است. به طور کلی، تحقیقات صورت گرفته در حوزه آموزش حسابداری با مواردی مانند اخلاق، امکانات آموزشی یا مهارت آموزشی بوده است. فقدان پژوهش کافی و مناسب در خصوص بکارگیری «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» تقویت‌کننده این دیدگاه است که بسیاری از مدرسان حسابداری، نیازهای استانداردهای مبتنی بر اصول را درک نکرده‌اند (جاکلینگ و همکاران، ۲۰۱۲).

باید توجه داشت که در این میان، افراد و شاغلان حرفه‌ای حسابداری می‌توانند نقش قابل توجهی در بهبود آموزش «استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی» داشته باشند. آنها می‌توانند با انتقال تجارت خود به محیط دانشگاهی بر آموزش

منابع و مآخذ

- 8 Wells, M.J.C. (2011) "Framework based Approach to Teaching Principle based Accounting Standards", Accounting Education: An International Journal , 20 (4): 303-16

پی‌نوشت‌ها

- 1- International Financial Reporting Standard (IFRS).

✳ دانشیار گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین‌المللی امام‌خمینی (ره)
✳✳ دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه بین‌المللی امام‌خمینی (ره)

Create Challenges for Educators". Available at: <http://www.corporatecomplianceinsights.com>.

- 5 Jackling, B., Bryan H., Riccardo N (2012). "Some implications of IFRS adoption for accounting education", Australian Accounting Review, Volume 22, Pages: 331 - 340
- 6 Schipper, K. (2003) "Principles based Accounting Standards", Accounting Horizons , 17: 61-72.
- 7 Sunder, S. (2010) "Adverse Effects of Uniform Written Reporting Standards on Accounting Practice, Education, and Research", Journal of Accounting and Public Policy , 29 (2): 99-114.

- 1 Benston, G.J., Bromwich, M. and Wagenhofer, A. (2006). 'Principles - Versus Rules-based Accounting Standards: The FASB Standard Setting Strategy', ABACUS , 42 (2): 165-88.
- 2 Carmona, S. and Trombetta, M. (2010). "The IASB and FASB Convergence Process and the Need for "Concept based" Accounting Teaching', Advances in Accounting , 26: 1-5.
- 3 Godfrey, J., Hodgson, A., Tarca, A., Hamilton, J., Holmes, S. (2010) "Accounting Theory", 7th Edition , John Wiley Publication.
- 4 Hinson, Y. (2010) "Differences Between IFRS and GAAP Could